

STICHTING HISTORISCH VERPLEEGKUNDIG BEZIT

Bezoekadres: Foksdiep 2, 8321 MK Urk
Telefoon: 06-57395653
Postadres: Zr Spinhovenlaan 11 3981 CR Bunnik
E-mail: SHVB@verpleegkundigergoed.nl
Website: www.verpleegkundigergoed.nl
BIC: INGBNL2A
IBAN: NL54INGB0005252180
Inschrijvingsnummer KvK Leiden: 41167202

JAARVERSLAG 2023

In het jaarverslag laat de Stichting Historisch Verpleegkundig Bezit (SHVB) zien welke activiteiten in 2023 hebben plaats gevonden en hoe is bijgedragen aan de doelstelling. Deze is het zich bezighouden met verzamelen, behouden, beheren en registreren van historisch verpleegkundige objecten ter bevordering van de kennis van de geschiedenis van de verpleegkunde. Dit historisch materiaal wordt toegankelijk gemaakt door het ontvangen van bezoekers en het geven van rondleidingen. De SHVB richt elders vitrines in en leent delen van de collectie uit aan derden. De SHVB bevordert waar mogelijk diverse vormen van verpleegkundige geschiedschrijving.

Organisatie

Het werk van de SHVB wordt geheel verzorgd door vrijwilligers, die uit alle hoeken van het land komen. De meeste van hen hebben een verpleegkundige achtergrond. Zij zorgen ervoor dat de collectie er goed verzorgd uitziet en overzichtelijk is opgesteld. De SHVB kan niet zonder hun trouwe inzet!

Actief als vrijwilliger waren in 2023 de dames I. van Deth-Ruys (coördinator), M.M. Bakker, R. Kornet-van Leeuwen en J.E. Schroot (tevens leden van de NVMG) en de dames N. Hemmes, A. Katsman-Tepper, C.G. Miete, M. Rosenberg, C. Quarles van Ufford-van Raalten., E. Suurbeek. Tot tevredenheid konden Joke de Maat en Wiebe Buwalda in het verslagjaar als nieuwe vrijwilligers worden verwelkomd. De heer Rob Berg is ere-vrijwilliger.

Technische ondersteuning werd geboden door de heren G. Kuitenbrouwer, J. Nassy en Th.Beijerinck. De heer F.J. Schuitemaker was zeer behulpzaam bij de hernieuwde opstelling van de objecten.

Boekhoudkundige ondersteuning werd geboden door mevrouw E. Spierenburg.

Het Stichtingsbestuur bestond in 2023 uit:

Mevrouw Prof. Dr. P. F. (Petrie) Roodbol, voorzitter vanaf december 2018

Mevrouw Dr. G.J.C. (Cecile) aan de Stegge, voorzitter tussen 2011 en december 2018, secretaris sinds december 2018

Mevrouw Dr. E.Q. (Liesbeth) Hesselink, bestuurslid sinds december 2018

De heer Drs. F.W.H. (Frank) Bergevoet, bestuurslid sinds mei 2019

De heer Dr. P. (Pieterbas) Lalleman, bestuurslid sinds november 2022 en liaison met het Historisch College FNI, van de verpleegkundige beroepsvereniging V&VN.

De SHVB is erg blij met de komst van een nieuwe penningmeester, de heer M.W. (Menno) Nieuwehuize, die per 12 januari 2024 officieel wordt benoemd.

Adviseurs waren:

Mevrouw I. (Ida) van Deth-Ruys, collectiebeheerder sinds ca.1995

Mevrouw Drs. M.A.J.M. (Monique) Jaspars, museumdeskundige

De leden van het comité van aanbeveling:

Drs. J.M. (Marius) Buiting (directeur Nederlandse Vereniging voor Toezichthouders in de Zorg)

Drs. C. (Cor) Calis (toezichthouder zorginstellingen)

Dr. M. (Margreet) van der Cingel (lector Stenden Hogeschool, Leeuwarden)

Prof. dr. M.J. (Mart) van Lieburg (emeritus hoogleraar geschiedenis van de geneeskunde Erasmus Universiteit Rotterdam, Rijksuniversiteit Groningen en Universiteit Leiden)

Dr. A. (Aart) Pool (verplegingswetenschapper)

Drs. R. (Robert) Simons (voormalig verpleegkundig bestuurder Amsterdam Universitair Medisch Centrum locatie AMC)

Dr. J.M.Th. (Hanneke) van Maanen (verplegingswetenschapper) heeft zich om gezondheidsredenen helaas terug moeten trekken. Het bestuur is haar zeer erkentelijk voor haar jarenlange steun.

Huisvesting

De SHVB is sinds 2017 gehuisvest bij het Trefpunt Medische Geschiedenis Nederland, aan Foksdiep 2, 8321 MK, Urk. In het verslagjaar vond een herinrichting van de beschikbare ruimten plaats. Op de eerste etage worden de objecten zo overzichtelijk mogelijk tentoongesteld. De begane grond wordt gebruikt voor opslag en voor werkhoeken.

Bezoekers

De SHVB heeft in het verslagjaar circa 350 belangstellenden ontvangen, naast alle bezoekers van de partners van het Trefpunt, die tijdens hun activiteiten in een van de belendende percelen een kijkje kwamen nemen. Uit de jaarrekening blijkt dan ook dat de inkomsten voor entree en rondleidingen bijna verdubbelden. Onder meer bezochten studenten verpleegkunde van de Hogeschool VIAA uit Zwolle de collectie in het kader van hun opleiding waarvoor zij een historische presentatie moesten verzorgen en daarvoor ook objecten leenden. Hun enthousiasme is een opsteker voor onze vrijwilligers.

Aanwinsten

Regelmatig ontvangt de SHVB nieuwe objecten waarmee de collectie wordt verrijkt. In 2023 schonk dhr. R. Braat, lid van de NVMG, een prachtig historisch apparaat voor wisseltransfusies, hier afgebeeld.

Daarnaast ontving SHVB de diploma's in psychiatrische verpleegkunde van mevr. (Adriaantje) Seldenrijk (25 april 1886 - 24 mei 1974), de moeder van de latere hoogleraar psychiatrie prof. dr. P.C. Kuiper, via diens biograaf dr. Koen Hilberdink.

Dhr. (Joop) M. van den Burg (gepensioneerd IC-verpleegkundige) schonk zijn doctoraalscriptie sociologie *Omzien naar Elkaar*, overeenkomsten en verschillen in perspectief, beleving en toepassing van zorg door zorgverleners en managers in een Universitair Medisch Centrum (2006).

Donaties

De SHVB heeft in 2023 € 3871 aan donaties ontvangen, inclusief het geweldige bedrag dat de collectiebeheerder mevrouw I. (Ida) van Deth-Ruys voor haar tachtigste verjaardag ontving. Zij zag af van geschenken en vroeg in plaats daarvan bijdragen voor de SHVB, waarvoor het bestuur haar erg dankbaar is.

Overige donaties komen van een aantal vaste en incidentele donateurs. De SHVB, dat geen structurele financiering ontvangt, is erg blij met deze donaties die cruciaal zijn voor haar voortbestaan en blijft daarom ook zoeken naar uitbreiding van het aantal donateurs. Een welgemeend woord van dank gaat uit naar alle gulle gevers.

De SHVB stelt belangstellenden in de gelegenheid historische objecten te adopteren voor een periode van twee jaar waardoor de SHVB eveneens wordt gesteund. Met het bedrag van de adoptie is SHVB in staat het object te behouden en te beheren. In het verslagjaar zijn twee objecten geadopteerd.

Uitleendiensten

Niet alleen door de studenten is het aantal uitleendiensten in 2023 fors (bijna 75%!) toegenomen. Objecten van de SHVB zijn terug te zien in de vijfdelige historische dramaserie op de televisie *De Joodse Raad* van de EO die vanaf 10 maart 2024 wordt uitgezonden. Ook voor de verfilming door Luka van den Dungen van het boek *Ik val niet, maar dans*, geschreven door Margot van Schaik, wordt gebruik gemaakt van de objecten van de SHVB.

Grote uitlenen zijn gegaan naar het cultuurhistorisch streek- en handkarrenmuseum *De Wemme*, gelegen aan de rand van het dorp Zuidwolde (Drenthe). Het Veluws museum *Hagendoornse Plaatse* maakt gebruik van de diensten van de SHVB voor de tentoonstelling *Jong leven*, over rituelen en gewoonten bij geboorte en doop van mensen die de laatste circa honderd jaar op de Veluwe wonen. Meerjarige uitleen wordt gedaan aan *de GGZ Delftland*, instelling voor geestelijke gezondheidszorg in Zuid-Holland, het Rijksmuseum *Boerhaave* in Leiden, het Zuivelmuseum in de authentieke boerderij *Erve IJzerman* in Wapenveld (Gelderland), en aan het *Buitengasthuis* in Meppen (Drenthe) voor de tentoonstelling *Wat een beeld van een verpleegkundige*.

Activiteiten

De SHVB organiseerde in maart in het Trefpunt Medische Geschiedenis Nederland een witness

seminar over de IC- verpleging, mede naar aanleiding van de belangrijke rol die deze gespecialiseerde verpleegkundigen speelden in de Covid-epidemie. Natuurlijk brachten de deelnemers, zeer ervaren IC-verpleegkundigen, meteen een bezoek aan de collectie. Aan een publicatie, die veel tijd kost, wordt gewerkt.

De collectiebeheerder mevrouw (Ida) van Deth-Ruys en een van de vrijwilligers mevrouw (Jolieke) Schroot mochten zich verheugen op grote belangstelling voor de objecten van de SHVB die zij in juni meenamen naar BRUIS, een kennisfestival voor alle verpleegkundigen, verzorgenden en begeleiders. Op kleine en grote podia bij de Gasfabriek in Deventer vonden een tachtigtal lezingen, workshops en dialoogsessies plaats.

Leden van het bestuur van de SHVB en een aantal vrijwilligers waren aanwezig op het FNI-symposium in oktober, dat gehouden werd bij de verpleegkundige beroepsvereniging V&VN ter gelegenheid van

het 30-jarig bestaan van het onlinemuseum voor verpleging en verzorging FNI (Florence Nightingale Instituut). Een van de sprekers was prof. dr. Manon Parry, in het verslagjaar benoemd tot bijzonder hoogleraar in de Geschiedenis van de geneeskunde, verpleging en verzorging aan de Faculteit der Geesteswetenschappen van de VU, Amsterdam.

Publicaties

Stegge, Cecile aan de (2023). Historische column: Nederlands eerste Kraamverpleegster. *TVZ, Verpleegkunde in Praktijk en Wetenschap*, 133-6, Februari, 27.

Stegge, Cecile aan de en Anneloes van Staa (2023, red.). Inleiding op het dossier: maak suïcidaliteit bespreekbaar, *TVZ, Verpleegkunde in Praktijk en Wetenschap*, 133-6, Februari, 16.

Stegge, Cecile aan de (2023). Communiceren met de patiënt. Interview met Marieke van Piere. *TVZ, Verpleegkunde in Praktijk en Wetenschap*, 133-1, Februari, 27-28.

Stegge, Cecile aan de (2023). Historische column: Angst voor homoseksualiteit onnodig. *TVZ, Verpleegkunde in Praktijk en Wetenschap*, 133-3, Juni, 29.

Stegge, Cecile aan de (2023). Historische column: Hoop op solidariteit. *TVZ, Verpleegkunde in Praktijk en Wetenschap*, 133-5, Oktober, 29.

Samenwerking

De SHVB heeft ook in 2023 nauw samengewerkt met het Historisch College FNI van de verpleegkundige beroepsvereniging V&VN. Deze samenwerking wordt steeds verder geïntensiveerd zoals tot uitdrukking wordt gebracht in de gezamenlijk kerst- en nieuwjaarswensen en vertegenwoordiging in elkaars bestuur.

Daarnaast werkt de SHVB samen met het ook op het Foksdiep te Urk gevestigde Trefpunt Medische Geschiedenis Nederland (TMGN). Dit is een kennis-, documentatie- en erfgoedcentrum dat fungeert als platform voor het niet-universitaire onderzoek van de geneeskunde, gezondheidszorg, verpleegkunde, farmacie, tandheelkunde en de paramedische vakken. De SHVB participeerde in de partner overleggen en vrijwilligers bezochten lunchbijeenkomsten.

De Nederlandse Vereniging voor Medische Geschiedenis (NVMG) is eveneens een samenwerkingspartner. Dit is een vereniging die haar leden van informatie voorziet op het gebied van de medische geschiedenis om de bekendheid en de toegankelijkheid van dit vakgebied te bevorderen. Zo wordt in hun nieuwsbrief ook regelmatig nieuws van de SHVB opgenomen.

Financieel

Het jaar 2023 is afgesloten met een negatief saldo van €3487. Dit bedrag ligt beduidend hoger dan het negatieve saldo van 2022 (€884), maar is weer veel lager dan het negatieve resultaat van 2021 (€8501).

Opvallend is dat de exploitatiekosten (€22.000) van 2023 ten opzichte van 2022 meer dan verdubbeld zijn en ook hoger zijn dan het gemiddelde van ± €14.500 van de drie jaar daarvoor. Deze hoge kosten worden voornamelijk veroorzaakt door het vele noodzakelijke onderhoud zoals van de CV, de brandbeveiliging en het schilderwerk. Daarnaast moesten de warmteblazer en de buitengevel worden gerepareerd. De ICT-hardware en de internetaansluiting vroegen eveneens om onderhoud en vernieuwing, zoals de sterk verouderde laptop. De inflatie en energiecrisis gaan de SHVB niet voorbij hetgeen is terug te zien in de toename van de kosten voor energie en reiskosten van de vrijwilligers.

Positief te noemen is de behoorlijke toename van inkomsten door de groei van de uitleen, verhoging van de bezoekersaantallen en de verkoop van boeken en materialen.

Het negatieve saldo zou echter meer dan €10.000 hebben bedragen zonder subsidies en alle donaties waarvoor de SHVB zeer dankbaar is. Het laat overigens wel zien hoe afhankelijk zij is van

donateurs en hoe kwetsbaar haar positie is. Zonder structurele financiering stemt haar voortbestaan op de middellange termijn tot zorg.

Jaarrekening 2023 Stichting Historisch verpleegkundig Bezit

Balans 31 december 2022

Spaarrekening	€	45.180,00	Vermogen begin 2022	€	49.490,00
Bankrekening	€	3.217,00	Negatief saldo 2022	-€	884,00
Kas	€	209,00	Kortlopende schulden		
Totaal 31 december 2022	€	48.606,00	Vermogen	€	48.606,00

Baten

Teruggave energie, reiskosten, verzekering	€	2.226,00
Giften en donaties	€	3.871,00
Subsidie	€	5.212,00
Uitleen materialen	€	4.982,00
Rondleiding, entree	€	750,00
Verkoop boeken en materialen	€	229,00
Adoptie objecten	€	225,00
Publicaties, column	€	600,00
Rente	€	319,00
Restitutie witness	€	1.000,00

Lasten

Onderhoud Pand	€	4.609,00
Gemeente Urk (OZB)	€	1.286,00
Reparatie Buitengevel	€	4.680,00
Schoonmaak binnen	€	646,00
Schoonmaak buiten	€	388,00
Water	€	62,00
Waterschapsbelasting	€	66,00
Energie	€	1.776,00
Website, adlib, PC	€	2.265,00
Bankkosten	€	294,00
Verzekering	€	753,00
Autoschade	€	1.628,00
Reprorecht	€	48,00
Declaraties vrijw bestuur	€	3.127,00
witness seminar	€	1.000,00
PR, collectiebeheer	€	273,00

Totaal	€	19.414,00	Totaal	€	22.901,00
---------------	----------	------------------	---------------	----------	------------------

Balans 31 december 2023

Spaarrekening	€	40.499,00	Vermogen eind 2022	€	48.606,00
Bankrekening	€	4.525,00	Negatief saldo 2023	-€	3.487,00
Kas	€	95,00			
Totaal 31 december 2023	€	45.119,00		€	45.119,00